

अनुसूची २

(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-२ सँग सम्बन्धित)

चौरजहारी नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ४

संख्या : ३७

मिति : २०७७/१२/३१

भाग-२
चौरजहारी नगरपालिका

प्रमाणित मिति :- २०७७/१२/३१

सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना : विभिन्न कारणले सडकमा आएका बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोसामाजिक विमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारिक पुनर्मिलन, पुनस्थापना तथा पुनर्एकिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गरी सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन तथा सडकमा बालबालिकाहरु नआउने वातावरण सृजना गर्न सञ्चालन गरिने कार्यक्रमको खर्च गर्ने कार्यविधिको लागि चौरजहारी नगर कार्यपालिकाले “सडक बालबालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि, २०७७” जारी गरेको छ ।

परिच्छेद: १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :**

- (क) यो कार्यविधिको नाम “सडक बालबालिका व्यवस्थापन खर्च कार्यविधि, २०७७” रहनेछ ।
(ख) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

- (क) “स्थानीय तहको बालअधिकार समिति” भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६० वमोजिम गठित समिति सम्झनुपर्दछ ।
(ख) “मन्त्रालय” भन्नाले महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय सम्झनुपर्दछ ।

- (ग) “राष्ट्रीय बालअधिकार परिषद” भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ५९ वमोजिम गठन हुने परिषद गठन हुने समिति सम्भन्नुपर्दछ ।
- (घ) “विभाग” भन्नाले महिला तथा बालबालिका विभाग सम्भन्नुपर्दछ ।
- (ङ) “बालकल्याण अधिकारी” भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ६१ वमोजिम नियुक्त हुने वा तोकिएको व्यक्ति सम्भन्नुपर्दछ ।
- (च) “स्थानीय तह” भन्नाले गाउँपालिका वा नगरपालिका सम्भन्नुपर्दछ ।
- (छ) “कार्यक्रम” भन्नाले सडक बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोविमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारीक तथा सामाजिक पुर्नस्थापना एवं पुर्नएकीकरणसहित सडक बालबालिकाको हितमा कार्य गर्न गराउन सचेतना लगायत बालअधिकारको प्रवर्धन र सडक बालबालिकाको अधिकार तथा भविष्य सुनिश्चित गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय, विकासका साभेदार संस्था र नागरिक समाजसँगको समन्वय, सहयोग र सहकार्यमा सञ्चालन गरिने देहायका कार्यक्रम सम्भन्नुपर्दछ ।
- १) सडक बालबालिका पहिचान तथा उद्धार
  - २) सम्पर्क गृह
  - ३) सामाजिकीकरण केन्द्र
  - ४) पारिवारिक तथा सामाजिक पुर्नमिलन, पुनःस्थापना र पुर्नएकीकरण
  - ५) पारिवारीक सहयोग तथा आर्थिक विकास
  - ६) सचेतना अभिवृद्धि तथा रोकथाम
- (ज) “सडक बालबालिका” भन्नाले चौविसै घण्टा वा रातभर वा दिनभर वा दिनरातको केही समय जीवन निर्वाहका लागि सडकमा आश्रय लिएका निम्नानुसारका बालबालिका सम्भन्नुपर्दछ ।
- १) अभिभावक वा परिवार विहिन भई सडकमा रहेका,
  - २) परिवारसँग लामो समयदेखि सम्पर्कमा नरही पुर्नरूपमा सडकमा रहेका,
  - ३) परिवारसँग समय समयमा सम्पर्कमा रही सडकमा रहेका,
  - ४) परिवारसँगै सडकमा रहेका,
  - ५) विपद, द्वन्द्व लगायतका कारण वासस्थान छाडी वा हराएर वा वेवारिस भएर सडकमा नै जीवन निर्वाह गर्न बाध्य भएका,
  - ६) विभिन्न कारणले परिवारवाट परित्यक्त भइ सडकमा अलपत्र छाडिएका,
  - ७) विशेष परिस्थिति (पारिवारीक विखण्डन समेत) को कारण एकलै वा साथीसँग आश्रय लिएका बालबालिका,

परिच्छेद : २

कार्यक्रम संचालन र उद्देश्य

३. कार्यक्रमको उद्देश्य:

- (१) सडक बालबालिकाको उद्धार, संरक्षण, मनोविमर्श, सामाजिकीकरण, पारिवारीक तथा सामाजिक पुर्नमिलन, पुर्नस्थापना तथा पुर्नएकीकरण गरी उनीहरुलाई सडक जीवनवाट मुक्त गर्नु ।
- (२) बालबालिका सडकमा आउने कारणको पहिचान गरी सो को सम्बोधनद्वारा उनीहरु सडकमा आउने क्रमलाई निरुत्साहन गर्नु ।
- (३) सडक बालबालिका व्यवस्थापन कार्य तथा खर्च गर्ने प्रकृत्यामा एकरूपता कायम गर्नु ।

४. कार्यक्रम संचालन :

- स्थानीय तहमा सडक बालबालिका व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्दा देहाय वमोजिम गर्नुपर्नेछ ।
- (१) प्रत्येक प्रदेशमा प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयले सडक बालबालिकाहरुको उद्धार, संरक्षण, लालनपालन, परिवार तथा सामाजिक पुर्नस्थापना, पुर्नमिलन, पुर्नएकीकरण, मनोसामाजिक परामर्श, सामाजिकीकरण लगायतको कार्यहरु संचालन गर्ने । उद्धार गरिएका बालबालिकाहरुलाई प्रदेशको समन्वयमा सम्बन्धित स्थानीय तह तथा सामाजिक संघसंस्थावाट पुर्नस्थापना गर्न सकिनेछ ।
  - (२) सडक बालबालिकाहरुलाई विभिन्न सचेतनामुलक सन्देश तथा कार्यक्रम संचालन गरी समाजमा वस्ने उपयुक्त वातावरण सृजना गर्दै पुनः सडकमा फर्कनवाट रोक्ने ।
  - (३) सडक बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य, तथा औषधी उपचार कार्यको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
  - (४) सडक बालबालिकाहरुलाई औपचारिक तथा अनौपचारिक शिक्षा, सीपमुलक तथा अभिमुखीकरण तालीम मार्फत सक्षम बनाउने कार्यहरु संचालन गर्ने ।
  - (५) बालबालिका सडकमा आउने कारणको पहिचान गरी सो को सम्बोधनद्वारा उनीहरु सडकमा आउने क्रमलाई निरुत्साहित गर्न कार्य अगाडि वढाउने ।
  - (६) सरोकारवालाहरु (सरकारी तथा गैरसरकारी संघ, संस्था, नागरिक समाज) सँग समन्वय, सहजीकरण र सहकार्य गर्ने ।
  - (७) प्रत्येक प्रदेशको प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालय तथा प्रदेशभित्र सञ्चालित सडक बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन गरी सो को प्रतिवेदन महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा पठाउने ।

परिच्छेद: ३
खर्च र लेखापरीक्षण

५. खर्च र लेखापरीक्षण:

- (क) सडक बालबालिका व्यवस्थापनको लागि विभिन्न स्रोतबाट प्राप्त भएको रकम खर्चको प्रचलित कानून वमोजिम आय व्यव विवरणको लेखा राख्ने तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गराउने । सोको प्रतिवेदन महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा समेत पठाउनुपर्नेछ ।
- (ख) सडक बालबालिकाको व्यवस्थापनको लागि विनियोजित बजेट प्रचलित आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ऐन, नियमावलीको खर्चको मापदण्डको परिधिभित्र रही खर्च गर्नुपर्नेछ । उक्त रकम खर्च गर्दा सडक बालबालिका उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७२ तथा यस कार्यविधिको परिधिभित्र रही खर्च गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) विनियोजित बजेट अनुसार कुन कुन क्षेत्रमा के कति रकम खर्च गरियो, सडक बालबालिका व्यवस्थापनमा गरिएका सकारात्मक पक्षहरु के के रहे, कमीकमजोरीहरु के के छन् भन्ने सम्बन्धमा विवरण तयार गर्ने । वार्षिक रूपमा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा राय सुझाव सहितको प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

६. प्रतिवेदन पेश गर्ने:

सम्बन्धित प्रदेश वा स्थानीय तहले सडक बालबालिका व्यवस्थापन सम्बन्धी गरेका कार्यक्रमहरुको प्रगती प्रतिवेदन, आय व्यय विवरण, मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक रूपमा तयार गरी स्थानीय तहले सम्बन्धित प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालयमा र प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयले एकीकृतरूपमा अर्धवार्षिक र वार्षिक रूपमा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयमा पठाउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद ४

विविध

७. विविध:

सडक बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्दा सडक बालबालिका उद्धार, संरक्षण तथा व्यवस्थापन मार्गदर्शन, २०७२ र सडक बालबालिका पहिचान तथा उद्धारका लागि कार्यसंचालन पुस्तिका, २०७२ लाई समेत आधार मान्नुपर्नेछ ।

आज्ञाले,

नाम : रामबहादुर के.सी.

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत